ततो विकर्णस्य धनुर्विकृष्य जाम्बूनदाग्र्योपचितं दृढज्यं। अपातयत्तं ध्वजमस्य मथ्य च्छिन्नध्वजः सोऽभ्यपयाज्जवेन।
तं शात्रवाणां गणबाधितारं कर्म्माणि कुर्व्वन्तममानुषाणि। शत्रुन्तपः पार्थममृष्यमाणः समार्द्दयच्छरवर्षेण पार्थं। १६७०
स तेन राज्ञाऽतिरथेन विद्धो विगाहमानो ध्वजिनीं कुरूणां। शत्रुन्तपं पञ्चभिराशु विद्ध्वा ततोऽस्य सूतं दशभिर्जघान।
ततः स विद्धो भरतर्षभेण वाणेन गात्रावरणातिगेन। गतासुराजौ निपपात भूमौ नगो नगाग्रादिव वातरुग्नः।
नरर्षभास्तेन नरर्षभेण वीरा रणे वीरतरेण भग्नाः। चकम्पिरे वातवशेन काले प्रकम्पितानीव महावनानि।
हतास्तु पार्थेन नरप्रवीराः गतासवोर्व्व्यां सुषुपुः सुवेशाः। वसुप्रदा वासवतुल्यवीर्य्याः पराजिता वासवजेन संख्ये।
सुवर्णकार्ष्णायसवर्म्मनद्धा नागा यथा हैमवताः प्रवृद्धाः। तथा स शत्रून्समरे विनिघ्नन् गाण्डीवधन्वा पुरुषप्रवीरः। १६७५
चचार सङ्ख्ये विदिशो दिशश्च दहन्निवाग्निर्व्वनमातपान्ते। प्रकीर्णपर्णानि यथा वसन्ते विशातयित्वा पवनोऽम्बुदांश्च।
तथा सपत्नान्विकिरन् किरीटी चचार संख्येऽतिरथो रथेन। शोणाश्ववाहस्य हयान्निहत्य वैकर्त्तनभ्रातुरदीनसत्त्वः।
एकेन सङ्ग्रामजितः शरेण शिरो जहाराशु किरीटमाली। तस्मिन् हते भ्रातरि सूतपुत्त्रो वैकर्त्तनो वीर्य्यमथाददानः।
प्रगृह्य दन्ताविव नागराजौ महर्षभं व्याघ्र इवाभ्यधावत्। स पाण्डवं द्वादशभिः पृषत्कैर्व्वैकर्त्तनः शीघ्रमथो जघान।
विव्याध गात्रेषु हयांश्च सर्व्वान्विराटपुत्त्रञ्च करे निजघ्ने। तमापतन्तं सहसा किरीटी वैकर्त्तनं वै तरसाऽभिपत्य। १६८०
प्रगृह्य वेगं न्यपतज्जवेन नागं गरुत्मानिव चित्रपक्षः। तावुत्तमौ सर्व्वधनुर्द्धराणां महाबलौ सर्व्वसपत्नसाहौ।
कर्णस्य पार्थस्य निशम्य युद्धं दिदृक्षमाणाः कुरवोऽवतस्थुः। स पाण्डवस्तूर्णमुदीर्णकोपः कृतागसं कर्णमुदीक्ष्य हर्षात्।
क्षणेन साश्वं सरथं ससूतमन्तर्द्दधे घोरशरौघवृष्ट्या। ततः सुविद्धाः सरथाः सनागा योधा विनेदुर्भरतर्षभाणां।
अन्तर्हिता भीष्ममुखाः सहाश्वाः किरीटिना कीर्णरथाः पृषत्कैः। स चापि तानर्ज्जुनबाहुमुक्तान् शराञ्छरौघैः प्रतिहत्य वीरः।
तस्थौ महात्मा सधनुः सवाणः सविस्फुलिङ्गाग्निरिवाशु कर्णः। ततस्त्वभूद्वै तलतालशब्दः सशङ्खभेरीपणवप्रणादः। १६८५
प्रक्ष्वेडितज्यातलनिस्वनन्तं वैकर्त्तनं पूजयतां कुरूणां। उद्धूतलाङ्गूलमहापताकध्वजोत्तमांसाकुलभीषणान्तं।
गाण्डीवनिर्घोषकृतप्रणादं किरीटिनं प्रेक्ष्य ननाद कर्णः। स चापि वैकर्त्तनमर्द्दयित्वा साश्वं ससूतं सरथं पृषत्कैः।
तमाववर्ष प्रसभं किरीटी पितामहं द्रोणकृपौ च दृष्ट्वा। स चापि पार्थं बहुभिः पृषत्कैर्व्वैकर्त्तनो मेघ इवाभ्यवर्षत्।
तथैव कर्णञ्च किरीटमाली संच्छादयामास शितैः पृषत्कैः। तयोः सुतीक्ष्णान्सृजतोः शरौघान् महाशरौघास्त्रविवर्द्धने रणे।
रथे विलग्नाविव चन्द्रसूर्य्यौ घनान्तरेणानुददर्श लोकः। अथाशुकारी चतुरो हयांश्च पार्थस्य विव्याध शरैस्तु कर्णः। १६९०
त्रिभिस्तु यन्तारममृष्यमाणो विव्याध तूर्णं त्रिभिरेव केतुं। ततोऽभिविद्धः समरावमर्द्दी प्रबोधितः सिंह इव प्रसुप्तः।
गाण्डीवधन्वा प्रवरः कुरूणामजिह्मगैः कर्णमियाय जिष्णुः। शरास्त्रवृष्ट्या निहतो महात्मा प्रादुश्चकारातिमनुष्यकर्म्म।
प्राच्छादयत्कर्णरथं पृषत्कैर्लोकानिमान् सूर्य्य इवांशुजालैः। स हस्तिनेवाभिहतो गजेन्द्रः प्रगृह्य भल्लान्निशितान्निषङ्गात्।
आकर्णपूर्णञ्च धनुर्विकृष्य विव्याध गात्रेष्वथ सूतपुत्त्रं। अथास्य बाहूरुशिरोललाटं ग्रीवावराङ्गानि परावमर्द्दी।
शितैश्च वाणैर्युधि निर्ब्बिभेद गाण्डीवमुक्तैरशनिप्रकाशैः। स पार्थमुक्तैर्व्विशिखैः प्रणुन्नो गजो गजेनेव जितस्तरस्वी। विहाय
सङ्ग्रामशिरः प्रयातो वैकर्त्तनः पाण्डववाणतप्तः। १६९५

इति श्रीमहाभारते विराटपर्व्वणि गोहरणपर्व्वणि कर्णापयाने चतुःपञ्चाशोऽध्यायः ॥ ५४ ॥

॥ वैशम्पायन उवाच ॥ अपयाते तु राधेये दुर्य्योधनपुरोगमाः। अनीकेन यथास्वेन शनैरार्च्छन्त पाण्डवं।